

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 lutego 2023 r. w Warszawie

sprawy T. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania T. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 29 lipca 2022 r. znak (...)

1. oddala odwołanie,
2. nie obciąża ubezpieczonego T. P. kosztami zastępstwa proces

Sygn. akt VII U 960/22

UZASADNIENIE

T. P. w dniu 29 sierpnia 2022 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 29 lipca 2022 r., znak: (...), odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Ubezpieczony podkreślił, że stanowczo nie zgadza się z decyzją organu rentowego. Podniósł, że lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy od dzieciństwa, a jedyną przyczyną odmownej decyzji ZUS-u był fakt niestwierdzenia niezdolności do pracy w okresie zatrudnienia albo nie później niż 18 miesięcy od ustania zatrudnienia (odwołanie z dnia 29 sierpnia 2022 r., k.3-4 a. s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 29 lipca 2022 r., znak: (...) na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾§ 1 k.p.c. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że Sąd Okręgowy Warszawa- Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 14 marca 2022 r., sygn. akt VII U 4142/19 przekazał organowi rentowemu do rozpoznania wnioski T. P. o przyznanie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Natomiast ubezpieczony nie spełnił trzeciego warunku, tj. niezdolność do pracy nie powstała w okresie zatrudnienia (ubezpieczenia) albo nie później niż 18 miesięcy od ustania zatrudnienia (ubezpieczenia), chyba że ubezpieczony udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Zgodnie z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 22 czerwca 2022 r. trwała, częściowa niezdolność ubezpieczonego do pracy istnieje od dzieciństwa, co oznacza, że niezdolność do pracy nie powstała w okresach wskazanych w pkt 3 ust.1 art.57 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W oparciu o powyższe organ rentowy decyzją z dnia 29 lipca 2022 r. odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do roszczonego świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 12 września 2022 r., k.27 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. P. urodzony (...) w dniu 29 kwietnia 2011 r. ukończył naukę w Technikum Handlowym w W.. Od 30 sierpnia 2011 r. do 31 stycznia 2018 r. był zatrudniony w J. G. J. jako pracownik restauracji i instruktor. W okresie od 1 marca 2018 r. do 31 marca 2018 r. pracował w (...) sp. z o.o. a od 16 kwietnia 2018 r. do 31 maja 2020 r. oraz od 1 czerwca 2020 r. do 31 lipca 2022 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Usług (...) (świadczenie ukończenia technikum, k.9 a.r.; świadectwo pracy z dnia 31 marca 2018 r., k.5 a.r.; świadectwo pracy z dnia 1 lutego 2018 r., k.6 a.r.; świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 2020 r., k.11 a.s.; świadectwo pracy z dnia 2 sierpnia 2022 r., k.14 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 8 marca 2019 r. odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 2 kwietnia 2019 r. stwierdził, że T. P. nie jest niezdolny do pracy (decyzja z dnia 17 kwietnia 2019 r., k.25 a.r.).

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie wyrokiem z dnia 14 marca 2022 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 18 lipca 2019r. i przekazał jego wniosek o przyznanie renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy organowi rentowemu celem rozpoznania (wyrok z dnia 14 marca 2022 r., nienumerowane a.r.).

W postępowaniu przed organem rentowym Lekarz orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 22 czerwca 2022 r. ustalił, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy od dzieciństwa. W oparciu o powyższe organ rentowy decyzją z dnia 29 lipca 2022 r. odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wskazując, że częściowa niezdolność do pracy nie powstała w okresie składkowym lub nieskładkowym, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia (orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z dnia 22 czerwca 2022r., nienumerowane a.r.; decyzja odmowna z dnia 29 lipca 2022 r., nienumerowane a.r.).

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji inicjując niniejsze postępowanie.

Zarządzeniem z dnia 15 września 2022 r. Sąd zobowiązał ubezpieczonego do wypowiedzenia się, czy kwestionuje on ustalenia ZUS co do istnienia u niego częściowej niezdolności do pracy, która powstała w dzieciństwie (zarządzenie – k. 30 a.s.). Pismem z dnia 17 października 2022 r. odwołujący wskazał, że nie kwestionuje faktu, iż jest częściowo niezdolny do pracy, a niezdolność ta powstała w okresie dzieciństwa odwołującego (pismo z dnia 17 października 2022 r. – k. 36 a.s.).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zebrane w sprawie dokumenty, w tym dokumentację medyczną T. P. oraz dokumenty obrazujące przebieg postępowania przed organem rentowym i przebieg pracy zawodowej ubezpieczonego. Zostały one ocenione jako wiarygodne, ponieważ ich treść oraz forma nie budziła zastrzeżeń. Sąd nie badał daty powstania częściowej niezdolności do pracy ubezpieczonego, bowiem okoliczność ta nie była sporna między stronami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozpoznanie sprawy nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz. U. z 2021 r., poz. 11), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności istotne w sprawie zostały wyjaśnione i ostatecznie ustalone poprzez dowody przeprowadzone na posiedzeniu niejawnym. Nie było więc potrzeby wyznaczania rozprawy, tym bardziej że strony o to nie wnosiły. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że wyznaczenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Dokonując rozważań dotyczących zasadności odwołania, w pierwszej kolejności wskazać należy, że renta z tytułu niezdolności do pracy może być przyznana ubezpieczonemu, który spełnia łącznie przesłanki określone w art. 57 ust.

1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 504, dalej jako ustawa emerytalna), a więc:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12 albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów,
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu lub nie spełnia warunków do jej uzyskania.

Pierwsza z przesłanek, a więc niezdolność do pracy, jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu (art. 12 ustawy emerytalnej). Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej) (por. wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 28 stycznia 2004 r., II UK 222/03).

Przepis art. 12 ustawy emerytalnej rozróżnia dwa stopnie niezdolności do pracy - całkowitą i częściową. Zgodnie z ust. 3 ww. przepisu, częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z kolei całkowita niezdolność do pracy polega na utracie zdolności do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z grudnia 2000 r., II UKN 134/00 i z 7 września 1979 r., II URN 111/79).

Ocena niezdolności do pracy w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania zatrudnienia wymaga wiadomości specjalnych. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, dotyczących prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, do dokonywania ustaleń w zakresie oceny stopnia zaawansowania chorób oraz ich wpływu na stan czynnościowy organizmu, uprawnione są osoby posiadające fachową wiedzę medyczną, a zatem okoliczności tych można dowodzić tylko przez dowód z opinii biegłych sądowych, zgodnie z treścią art. 278 k.p.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 11 lutego 2016 r., III AUa 1609/15).

W przedmiotowej sprawie pełnomocnik odwołującego się zarzucił organowi rentowemu pominięcie art. 58 ust.1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym renta przysługuje również osobom, u których niezdolność do pracy została stwierdzona przez 20 rokiem życia bez wskazywania dolnej granicy wieku powstania niezdolności. Ubezpieczony w toku postępowania sądowego żądał uwzględnienia okresów wskazanych w art. 6 ustawy, jak również okresów nieskładkowych określonych w art. 7 ustawy.

Uwzględniając powołane okoliczności, Sąd ocenił, że w przypadku T. P., który nie kwestionował ustalenia organu rentowego, iż częściowa niezdolność do pracy istnieje od dzieciństwa, należało przyjąć zgodnie z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 22 czerwca 2022 r., że częściowa niezdolność ubezpieczonego do pracy, nie powstała w żadnym z okresów wskazanych w art. 57 ust.1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy uznał za spełniony warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego wynikającego z art. 58 ust.1 pkt 1 ustawy emerytalnej. To jednak, że odwołujący się nie spełnia warunku z art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej uniemożliwia przyznanie mu prawa do renty, wszystkie warunki określone ustawą muszą być bowiem spełnione łącznie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 sierpnia 2015 r., sygn. akt III AUa 432/15).

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Jednocześnie Sąd nie uwzględnił wniosku organu rentowego dotyczącego zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego, na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 730/20 (LEX nr 3333175), z punktu widzenia możliwości zastosowania instytucji przewidzianej w art. 102 k.p.c. istotne znaczenie ma postawa strony w trakcie postępowania, a także jej sytuacja pozaprocesowa, na którą składa się stan majątkowy, szczególna sytuacja zdrowotna i życiowa, względnie inne wyjątkowe okoliczności. Ocena, czy w danej sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c., należy do swobodnego uznania sądu.

W rozpoznawanej sprawie Sąd wziął pod uwagę fakt, iż ubezpieczony od urodzenia jest osobą częściowo niezdolną do pracy, zatem jego sytuacja zdrowotna i życiowa jest trudniejsza od sytuacji osób zdrowych, zdolnych do pracy. Biorąc pod uwagę, że czynności dokonane przez pełnomocnika organu rentowego sprowadziły się do napisania dwóch pism procesowych, bo wyrok został wydany na posiedzeniu niejawnym, na podstawie zasad współżycia społecznego Sąd nie obciążył ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.